

Protokół z 2014 r. do Konwencji nr 29 dotyczącej pracy przymusowej, z 1930 r.

Konferencja Ogólna Międzynarodowej Organizacji Pracy,

zwołana do Genewy przez Radę Administracyjną Międzynarodowego Biura Pracy i zebrana tam w dniu 28 maja 2014 r. na swojej sto trzeciej sesji,

uznając, że zakaz pracy przymusowej lub obowiązkowej stanowi część praw fundamentalnych i że praca przymusowa lub obowiązkowa łamie prawa człowieka oraz narusza godność miliona kobiet i mężczyzn, dziewcząt i chłopców, przyczynia się do utrwalania ubóstwa i stanowi przeszkodę w osiągnięciu godnej pracy dla wszystkich,

uznając zasadnicze znaczenie Konwencji nr 29 dotyczącej pracy przymusowej, z 1930 r. zwanej dalej „Konwencją” oraz Konwencji nr 105 dotyczącej zniesienia pracy przymusowej, z 1957 r. w zwalczaniu wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej, ale uznając że luki w ich stosowaniu wymagają dodatkowych działań,

przypominając, że definicja pracy przymusowej lub obowiązkowej zgodnie z artykułem 2 Konwencji obejmuje wszelkie formy i przejawy pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz że ma ona zastosowanie do wszystkich osób bez wyjątku,

podkreślając pilność wyeliminowania wszelkich form i przejawów pracy przymusowej i obowiązkowej,

przypominając zobowiązanie Członków, którzy ratyfikowali Konwencję do uznania pracy przymusowej lub obowiązkowej za czyn karalny oraz zapewnienia, że kary nakładane na mocy prawa są rzeczywiście adekwatne i ściśle stosowane,

odnotowując, że okres przejściowy, o którym mowa w Konwencji upłynął i że postanowienia artykułu 1 ustępy 2 i 3 oraz artykuły 3-24 nie mają dłużej zastosowania,

uznając, że podłoże i formy pracy przymusowej lub obowiązkowej uległy zmianie, a handel ludźmi dla celów pracy przymusowej lub obowiązkowej, która może obejmować wykorzystywanie seksualne, stanowi przedmiot rosnącej troski międzynarodowej oraz wymaga pilnych działań na rzecz jej skutecznego wyeliminowania,

odnotowując rosnącą liczbę pracowników wykonujących pracę przymusową lub obowiązkową w sektorze prywatnym, że pewne sektory gospodarki są szczególnie podatne i że pewne grupy pracowników są bardziej narażone na stanie się ofiarami pracy przymusowej lub obowiązkowej, szczególnie migranci,

odnotowując, że skuteczna i trwała likwidacja pracy przymusowej lub obowiązkowej przyczynia się do zapewnienia sprawiedliwej konkurencji pracodawców jak również ochrony pracowników,

przypominając stosowne międzynarodowe standardy pracy, w tym w szczególności Konwencję nr 87 dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych, z 1948 r., Konwencję nr 98 dotyczącą stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych, z 1949 r., Konwencję nr 100 dotyczącą

jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości, z 1951 r., Konwencję nr 111 dotyczącą dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu, z 1958 r., Konwencję nr 138 dotyczącą najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia, z 1973 r., Konwencję nr 182 dotyczącą zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminacji najgorszych form pracy dzieci, z 1999 r., Konwencję nr 97 dotyczącą pracowników migrujących (zrewidowaną), z 1949 r., Konwencję nr 143 dotyczącą pracowników migrujących (postanowienia uzupełniające), z 1975 r., Konwencję nr 189 dotyczącą pracowników domowych, z 2011 r., Konwencję nr 181 dotyczącą prywatnych biur pośrednictwa pracy, z 1997 r., Konwencję nr 81 dotyczącą inspekcji pracy, z 1947 r., Konwencję nr 129 dotyczącą inspekcji pracy w rolnictwie, z 1969 r. jak również Deklarację MOP dotyczącą fundamentalnych zasad i praw w pracy, z 1998 r. oraz Deklarację MOP dotyczącą sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji, z 2008 r.,

odnotowując inne stosowne dokumenty międzynarodowe w szczególności Powszechną Deklarację Praw Człowieka, z 1948 r., Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, z 1966 r., Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, z 1966 r., Konwencję w sprawie niewolnictwa, z 1926 r., Konwencję uzupełniającą w sprawie zakazu niewolnictwa, handlu niewolnikami oraz instytucji i praktyk podobnych do niewolnictwa, z 1956 r., Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, z 2000 r., Protokół o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, z 2000 r., Protokół przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, z 2000 r., Międzynarodową Konwencję dotyczącą ochrony praw migrantów i członków ich rodzin, z 1990 r., Konwencję w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, z 1984 r., Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, z 1979 r. i Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, z 2006 r.,

postanowiwszy przyjąć niektóre wnioski w celu usunięcia luk w implementacji Konwencji i potwierdzając, że środki w zakresie zapobiegania, ochrony i środki zaradcze takie jak odszkodowanie i rehabilitacja, są niezbędne dla osiągnięcia skutecznej i trwałej likwidacji pracy przymusowej i obowiązkowej, która to sprawa stanowi czwarty punkt porządku dziennego sesji,

postanowiwszy, że wnioski te zostaną ujęte w formę protokołu do konwencji,

przyjmuje w dniu jedenastym czerwca dwa tysiące czternastego roku następujący Protokół, który otrzyma nazwę Protokół z 2014 r. do Konwencji nr 29 dotyczącej pracy przymusowej, z 1930 r.

Artykuł 1

1. Wypełniając nałożone przez Konwencję obowiązki na rzecz likwidacji pracy przymusowej lub obowiązkowej, każdy Członek podejmie skuteczne środki dla zapobiegania i eliminowania korzystania z niej, zapewnienia jej ofiarom ochrony i dostępu do odpowiednich i skutecznych środków zaradczych, takich jak odszkodowanie, oraz karania sprawców pracy przymusowej lub obowiązkowej.
2. Każdy Członek będzie opracowywał, w konsultacji z organizacjami pracodawców i pracowników, krajową politykę i plan działania na rzecz skutecznej i trwałej likwidacji pracy przymusowej lub obowiązkowej, które będą obejmowały systematyczne działania podejmowane przez właściwe władze, w koordynacji z organizacjami pracodawców i pracowników, jeżeli to właściwe, jak również z innymi zainteresowanymi grupami.
3. Potwierdza się definicję pracy przymusowej lub obowiązkowej zawartą w Konwencji i dlatego też środki, o których mowa w niniejszym Protokole będą obejmować konkretne działania przeciwko handlowi ludźmi dla celów pracy przymusowej lub obowiązkowej.

Artykuł 2

Środki podejmowane w celu zapobiegania pracy przymusowej lub obowiązkowej będą obejmowały:

- a) edukowanie i informowanie ludzi, zwłaszcza uznawanych za szczególnie narażonych, w celu przeciwdziałania staniu się przez nich ofiarami pracy przymusowej lub obowiązkowej,
- b) edukowanie i informowanie pracodawców w celu przeciwdziałania angażowaniu się przez nich w pracę przymusową lub obowiązkową,
- c) podejmowanie wysiłków w celu zapewnienia, że:
  - i) ustawodawstwo dotyczące zapobiegania pracy przymusowej lub obowiązkowej, w tym w odpowiednich przypadkach prawo pracy, obejmuje wszystkich pracowników i wszystkie sektory gospodarki i w takim samym zakresie jest egzekwowane,
  - ii) wzmocnione będą służby inspekcji pracy i inne służby odpowiedzialne za implementację tego ustawodawstwa,
- d) ochronę osób, szczególnie pracowników migrujących, przed ewentualnymi nadużyciami i nieuczciwymi praktykami podczas procesów rekrutacji i zatrudnienia,

- e) wspieranie należytej staranności zarówno sektora publicznego jak i prywatnego w zapobieganiu zagrożeniom pracą przymusową lub obowiązkową i reagowaniu na takie zagrożenia,
- f) przeciwdziałanie podstawowym przyczynom pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz czynnikom zwiększającym zagrożenie taką pracą.

Artykuł 3

Każdy Członek podejmie skuteczne środki na rzecz rozpoznawania, uwalniania i ochrony wszystkich ofiar pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz umożliwienia im odzyskania zdrowia i rehabilitacji jak również zapewniania innych form pomocy i wsparcia.

Artykuł 4

1. Każdy Członek zapewni, że wszystkie ofiary pracy przymusowej lub obowiązkowej, bez względu na ich obecność lub status prawny na terytorium kraju, mają dostęp do właściwych i skutecznych środków naprawczych, takich jak odszkodowanie.
2. Każdy Członek podejmie, zgodnie z podstawowymi zasadami swojego systemu prawnego, niezbędne kroki w celu zapewnienia, że właściwe władze są upoważnione do odstąpienia od ścigania lub karania ofiar pracy przymusowej lub obowiązkowej za udział w nielegalnych działaniach, których musiały się dopuścić w bezpośredniej konsekwencji wykonywania pracy przymusowej lub obowiązkowej.

Artykuł 5

Członkowie będą ze sobą współpracować w celu prewencji i eliminowania wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej.

Artykuł 6

Środki podjęte w celu stosowania postanowień Protokołu i Konwencji, po konsultacji z zainteresowanymi organizacjami pracodawców i pracowników, będą określone w ustawodawstwie i przepisach krajowych lub przez właściwą władzę.

Artykuł 7

Skreśla się przepisy przejściowe Artykułu 1 ustępy 2 i 3 oraz Artykułów 3-24 Konwencji.

Artykuł 8

1. Członek może ratyfikować niniejszy Protokół równocześnie lub w każdym czasie po ratyfikowaniu Konwencji, poprzez poinformowanie Dyrektora Generalnego Międzynarodowego Biura Pracy o formalnej ratyfikacji w celu jej zarejestrowania.
2. Protokół wejdzie w życie po upływie dwunastu miesięcy od daty zarejestrowania przez Dyrektora Generalnego ratyfikacji przez dwóch Członków. Następnie Protokół wejdzie w życie dla każdego Członka po upływie dwunastu miesięcy od daty zarejestrowania jego ratyfikacji, a Konwencja będzie wiążąca dla zainteresowanego Członka włącznie z Artykułami 1-7 niniejszego Protokołu.

Artykuł 9

1. Każdy Członek, który ratyfikował niniejszy Protokół, może go wypowiedzieć kiedy Konwencja jest otwarta do wypowiedzania zgodnie z jej Artykułem 30, aktem przekazanym Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy i przez niego zarejestrowanym.
2. Wypowiedzenie Konwencji zgodnie z jej Artykułem 30 lub 32 będzie *ipso jure* oznaczało wypowiedzenie niniejszego Protokołu.
3. Jakikolwiek wypowiedzenie zgodne z ustępami 1 lub 2 niniejszego Artykułu nie nabierze mocy wcześniej niż po upływie jednego roku od daty jego zarejestrowania.

Artykuł 10

1. Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy zawiadomi wszystkich Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy o zarejestrowaniu wszystkich ratyfikacji, deklaracji i aktów wypowiedzenia przekazanych mu przez Członków Organizacji.
2. Zawiadamiając Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy o zarejestrowaniu drugiej zgłoszonej mu ratyfikacji, Dyrektor Generalny zwróci uwagę Członków Organizacji na datę wejścia w życie niniejszego Protokołu.

Artykuł 11

Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy udzieli Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu zarejestrowania, zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych, wyczerpujących informacji o wszystkich ratyfikacjach, deklaracjach i aktach wypowiedzenia, które zarejestrował.

Artykuł 12

Teksty angielski i francuski niniejszego Protokołu są jednakowo autentyczne.

Powyższy tekst jest autentycznym tekstem Protokołu przyjętego należycie przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy na jej sto trzeciej sesji, która odbyła się w Genewie i została ogłoszona za zamkniętą w dniu dwunastego czerwca 2014 r. Na dowód czego w dniu dwunastego czerwca złożyli swe podpisy:

Przewodniczący Konferencji
DANIEL FUNES DE RIOJA

Dyrektor Generalny
Międzynarodowego Biura Pracy
GUY RYDER

